

**Muzeum Etnograficzne -
Budynek Główny (pl. Wolnica 1)
Dom Esterki (ul. Krakowska 46)**

2013-01-02

Muzeum powstałe w 1911 r. z inicjatywy Seweryna Udzieli - nauczyciela, etnografa - amatora i kolekcjonera - mieści się w budynku dawnego ratusza miasta Kazimierza, wzniesionego w XV w. w stylu gotyckim, a w następnych wiekach rozbudowanego w stylu renesansowym.

W ratuszu prezentowana jest wystawa polskiej kultury ludowej, a w drugim budynku (tzw. Domu Esterki) - w pięknie sklepionych XVI-wiecznych piwnicach - urządzane są wystawy czasowe. Zbiory, których załącznikiem była kolekcja Seweryna Udzieli, liczą obecnie ok. 80 tys. eksponatów. Znaczna ich część pochodzi z końca XIX i początku XX w. Dominują wśród nich kolekcje polskie, ale znaczące są również zbiory z krajów europejskich, głównie słowiańskich, a także pozaeuropejskie, z których wiele ofiarowanych zostało przez polskich podróżników i badaczy. Muzeum posiada również bogate archiwum z wieloma tysiącami fotografii, klisz szklanych, rękopisów i rysunków oraz bibliotekę specjalistyczną, w której wśród ponad 30 tys. woluminów znajdują się również dzieła unikatowe.

Główne ośrodki życia literacko-artystycznego Młodej Polski istniały na terenie Małopolski. Charakterystyczną cechą owego ruchu było zwrócenie się ku kulturze chłopskiej, czego wynikiem stała się tzw. chłopomania - zjawisko artystyczne i ideowe, które znalazło pośród inteligencji polskiej daleko idącą przychylność. Seweryn Udziela - twórca Muzeum Etnograficznego w Krakowie - zapewne w znacznym stopniu pozostawał pod wpływem młodopolskiej „mody”, wyczuwając sprzyjającą atmosferę ku tworzeniu zbiorów etnograficznych. Dlatego też krakowskie muzeum jest pierwszorzędnym przykładem zaszczepienia w szerokich kręgach społecznych młodopolskiej ciekawości i fascynacji kulturą chłopską. Bez owego zafascynowania nie byłoby potrzeby powołania tego typu instytucji w 1911 r.

Już na samym początku wizyty w Muzeum napotkamy model chałupy Błażeja Czepca, uczestnika wesela Lucjana Rydla z Jadwigą Mikołajczykówną w 1900 r. Model został wykonany w 1901 r. pod kierunkiem Włodzimierza Tetmajera. Zaraz potem, wchodząc do wnętrza izby krakowskiej i podziwiając barwne stroje krakowskie (w tym szczególnie strój panny młodej), w naturalny sposób przypomina się „Wesele” Stanisława Wyspiańskiego. Izba podhalańska, model chałupy góralskiej, folusz, szalas pasterski i stroje góralskie uświadamiają nam, że równie mocno młodopolskich twórców fascynowała góralszczyzna. To właśnie na okres Młodej Polski przypada stworzenie przez Stanisława Witkiewicza narodowego stylu zakopiańskiego opartego o architekturę i zdobnictwo góralszczyzny. Natomiast barwne, pasiaste stroje łowickie przywodzą na myśl postaci Jagny i Macieja Borynów, bohaterów „Chłopów” Władysława Reymonta - jednego z czołowych twórców młodopolskiej literatury.

Muzeum Etnograficzne im. Seweryna Udzieli jako swoisty „matecznik” kultury chłopskiej w Krakowie zaprasza do obejrzenia bezcennych zbiorów. W istotny sposób pomogą one zrozumieć zafascynowanie twórców Młodej Polski rodzimym folklorem, jego wigorem i żywotnością, w których upatrywano panaceum na stagnację oraz postępujący kryzys kulturowy polskiej

**Magiczny
Kraków**

inteligencji przełomu XIX i XX w.

www.etnomuzeum.eu